

Renter, tilskud, udligning, skatter m.v.

1. Beskrivelse af ydelser

Hovedkonto 7 består af renter, tilskud, udligning, skatter m.v.:

Renter omfatter renteindtægter af kommunens tilgodehavender og gæld samt kursgevinster og -tab på de likvide aktiver og optagne lån.

Tilskud og udligning omfatter de generelle og særlige tilskud samt de generelle og sektorspecifikke udligningsordninger.

Skatterne omfatter kommunal indkomstskat, grundskyld, dækningsafgifter, selskabsskat, dødsboskat og forskerskat.

Det skal bemærkes, at indtægter i det følgende angives med negativt fortegn, mens udgifter angives med positivt fortegn.

2. Mål for effekt og ydelser

2.1. Overordnede effektmål

- **At placere kommunens aktiver på en sådan måde, at man får det størst mulige afkast heraf samtidig med, at man opnår den størst mulige sikkerhed imod tab**
- **Kommunens passiver optages/konverteres med henblik på at minimere finansieringsudgifterne**
- **At sikre en fornuftig udvikling i kommunens nettorenteindtægter/udgifter**
- **At sikre en optimal finansiering af de af byrådet vedtagne drifts- og anlægsaktiviteter under hensyntagen til at opnå en optimal sammensætning af kommunens aktiver og passiver**

2.2 Delmål og målopfyldelse

- **At placere kommunens aktiver på en sådan måde, at man får den størst mulige forrentning heraf samtidig med, at man opnår den størst mulige sikkerhed imod tab**

Der afholdes med passende hyppighed udbudsforretning af kommunens finansielle transaktioner for at sikre optimal placering af overskudslikviditet i et anerkendt pengeinstitut samt optimale lånevilkår.

Der blev i 2003 afsluttet udbudsforretning af kommunens bankforretninger. I 2014 blev placeringsrammerne udvidet så kommunens forvalter kunne placere via investeringsforeninger i andre aktiver som fx aktier og kreditobligationer. I 2016 blev der indgået nye aftaler på forvaltningen af dele af kassebeholdningen via

Kapitalforvaltningsaftaler. Med budget 2017 hæves den forvaltede formue fra cirka 1,2 mia. kr. til cirka 1,6 mia. kr.

- **Overskudslikviditeten skal til enhver tid sikres en forrentning, der svarer til nationalbankens indskudsbevisrente plus 2 procentpoint**

Målsætningen forventes opfyldt i budgetperioden 2017-2020.

- **Kommunens passiver optages og konverteres med henblik på at minimere finansieringsudgifterne**

- **At sikre en fornuftig udvikling i kommunens nettorenteindtægter/udgifter**

Dette overordnede mål er ikke operationaliseret i en konkret målsætning for nettorenteindtægterne/udgifterne. Der henvises til det overordnede mål vedr. placeringen af overskudslikviditeten.

- **At sikre en optimal finansiering af de af byrådet vedtagne drifts- og anlægsaktiviteter under hensyntagen til at opnå en optimal sammensætning af kommunens aktiver og passiver**

Finansieringen sker via de generelle tilskud og via skatteindtægter på baggrund af de udskrivningsprocenter, byrådet vedtager. Hertil kommer optagelse af byrådsvedtagne lån samt kasseforbrug/kassehenlæggelse. Disse er nærmere beskrevet under hovedkonto 8.

3. Ressourcer

3.1 Tidligere år

1.000 kr., løbende priser	R2011	R2012	R2013	R2014	R2015
Renter af likvide aktiver	-55.310	-30.899	-29.140	-27.550	-29.038
Renter af udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder	-22.064	-18.515	-19.110	-17.486	-16.449
Renter af langfristet gæld	95.902	120.798	122.600	121.294	105.058
Renter i øvrigt	-7.554	-24.974	-13.756	-763	-26.219
Renteindtægter i alt netto	10.975	46.410	60.596	75.494	33.352
Generelle tilskud	-4.616.011	-5.212.524	-4.375.261	-4.277.643	-4.390.464
Refusion af moms	12.800	35.439	15.366	9.332	19.485
Skatter	-12.164.693	-12.707.365	-13.810.118	-14.388.790	-14.480.676
Finansiering i alt	-16.122.964	-17.884.450	-18.170.014	-18.657.101	-18.851.655
Renter og finansiering i alt	-16.111.989	-17.838.040	-18.109.418	-18.581.606	-18.818.303

Note: - = indtægt

Ovenstående tabel viser udviklingen i rente- og finansieringsindtægter fra regnskab 2011 til og regnskab 2015. Som det ses, er det samlede indtægtsniveau vokset i perioden, og det gælder især indtægterne fra skatter og generelle tilskud, som også udgør den største volumen.

3.2 Kommende år

1.000 kr., løbende priser	KB2016	B2017	BO2018	BO2019	BO2020
Renter af likvide aktiver	-24.000	-25.857	-32.109	-31.003	-31.538
Renter af udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder	-47.565	-36.664	-37.618	-37.207	-35.874
Renter af langfristet gæld	162.226	110.560	113.354	116.492	114.310
Renter i øvrigt	-5.731	-19.734	-19.734	-19.733	-19.734
Renteindtægter i alt netto	84.930	28.306	23.893	28.549	27.164
Generelle tilskud	-4.313.868	-3.458.421	-3.790.016	-3.723.221	-3.642.514
Refusion af moms	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Skatter	-15.060.711	-15.884.247	-16.588.166	-17.201.725	-17.696.359
Finansiering i alt	-19.364.579	-19.332.668	-20.368.182	-20.914.946	-21.328.873
Renter og finansiering i alt	-19.279.649	-19.304.362	-20.344.289	-20.886.398	-21.301.710

Note: - = indtægt

Renter

Udviklingen i nettorenterne for de skattefinansierede områder vises i nedenstående tabel ekskl. ældreboliger. Tabellen viser en nettoindtægt i budgetperioden. Dette skal ses i sammenhæng med forbruget af likvide aktiver, de forholdsvise store kasseændringer, samt

sammenholdt med fuld udnyttelse af den kommunale låneramme, der har en direkte effekt på udviklingen i renteindtægterne, jf. bemærkningerne for hovedkonto 8.

1.000 kr.	KB-2016	BF-2017	BO1-2018	BO2-2019	BO3-2020
Renteindtægter i alt netto - ekskl. ældreboliger	-20.951	-19.280	-22.666	-23.743	-27.499

Note: minus = indtægt

For det skattefinansierede område ekskl. ældreboliger forventes i det korrigerede budget for 2016 en nettorenteindtægt på 21 mio. kr. I budgetperioden inkl. KB2016 forventes der gennemsnitlig årlige nettorenteindtægt på i alt 23 mio. kr.

Finanskrisen og den generelle økonomiske udvikling i Danmark har medvirket til, at renteniveauet generelt er meget lavt. Det har kommunen især haft gavn af i de senere års låntagning, men det har samtidig også ramt renteindtægterne på kommunens indestående og den overskydende likviditet.

Nettorenteindtægterne/udgifterne er i budgetperioden beregnet ud fra en forudsætning om en rente af likvide aktiver på -0,5 pct. p.a., og en rente på 2 pct. p.a. for optagelsen af nye langfristede lån. I budgettet er der indarbejdet et årligt forventet afkast på 2 pct. af placering af kommunens overskydende likviditet. Det skal nævnes, at der anvendes forskellige redskaber i løbet af året på at minimere renteudgifterne.

Ved budgetteringen af renter af likvide aktiver er der taget højde for, dels at der er meget store udsving i likviditeten over året, samt inden for den enkelte måned, dels at en andel af kassebeholdningen er anbragt i forvaltning. Denne andel er tilpasset udviklingen i de likvide aktiver og forventes at give et merrentefkast i forhold til de generelle renteforudsætninger på 2 procentpoint.

Der pågår løbende en samlet vurdering og optimering af de rentemæssige forhold i relation til, hvordan målet om at optimere de samlede nettorenteindtægter bedst opnås. Den umiddelbare sammenhæng til de likvide aktiver gør at denne vurdering er nøje afstemt med udviklingen heri. De likvide aktiver søges holdt på et niveau, der tilgodeser muligheden for at dække sæsonsvingninger i kommunens udgifter, samt i et rimeligt omfang uforudsete hændelser.

Forsyningsvirksomhedernes udlæg fratrukket øremærkede placeringer (hvor forrentningen sker med den faktiske rente) forrentes med en kort markedsrente (indskudsbevisrenten) med et tillæg på 0,75 pct. for gæld. Det samme gør sig gældende for forsyningsvirksomhedernes kortfristede mellemværende med kommunekassen.

Tilskud og udligning

Tilskuds- og udligningsbeløbene fastsættes på baggrund af den årlige økonomiaftale, som indgås mellem regeringen og KL. Herved sikres kommunerne finansiering til det serviceniveau og til de investeringer, som er aftalt.

Tilskuds- og udligningssystemet består af et overordnet bloktilskud, der finansierer både udligningssystemet og en række tilskud:

- Landsudligning
- Udligningstilskud til kommuner med højt strukturelt underskud
- En række særtilskud
- Det generelle statstilskud

Herudover er der en række mellemkommunale udligningsordninger, der bl.a. indeholder en hovedstadsudligning og udligning af selskabsskat. Endeligt er der nogle særlige tilskud, hvoraf især beskæftigelsestilskuddet har stor betydning for kommunernes økonomi.

Med tilskuds- og udligningsreformen, som trådte i kraft 1. januar 2007, har staten hovedansvaret for at udjævne forskellene mellem landets kommuner. Det betyder, at der er en betydelig sammenhæng mellem landsudligningen og statstilskuddet. Af statens samlede bloktilskud til kommunerne finansieres således først landsudligningen, udligningstilskuddet til kommuner med højt strukturelt underskud og en række særtilskud, hvorefter det tilbageværende bloktilskud udgør statstilskuddet. Denne sammenhæng betyder, at når behovet for udligning stiger, mindskes statstilskuddet tilsvarende.

Siden 2007 har udligningssystemet været genstand for nogle små justeringer gældende fra henholdsvis 2010 og 2013. Med justeringen fra 2013 blev der bl.a. ændret lidt i udgiftsbehovsopgørelsen og i beregningen af skatteindtægterne, og endeligt blev der oprettet en ny særtilskudspulje til kommuner, som har en høj andel af borgere med sociale problemer. Et flertal i Folketinget har dog i foråret 2016 nedlagt puljen med virkning fra 2017.

Med virkning fra 2016 er der igen foretaget ændringer i udligningssystemet. Som følge af refusionsomlægningen på beskæftigelsesområdet har det været nødvendigt at lave en initial tilpasning af udligningssystemet, som bl.a. ændrer på landsudligningen og udligningsordningen for kommuner med højt strukturelt underskud. I forlængelse af den initiale tilpasning er Social- og Indenrigsministeriets Finansieringsudvalg blevet bedt om at komme med forslag til permanente ændringer af udligningssystemet med virkning fra 1. januar 2018. Som følge af regeringens ejendomsskatteudspil medio oktober er udvalgets arbejde blevet forlænget med et år, hvilket medfører, at eventuelle justeringer af udligningssystemet først vil træde i kraft fra 1. januar 2019.

Den samlede bloktilskudspulje

Det samlede bloktilskud fastsættes af Finansministeren med tilslutning fra Folketingets Finansudvalg i forlængelse af de årlige forhandlinger om kommunernes økonomi i juni måned. En stor del af bloktilskuddet anvendes til finansiering af den statsfinansierede nettoudligning, jf. ovenfor. I 2017 udgør det samlede bloktilskud til kommunerne 65 mia. kr.

I det samlede bloktilskud indgår et betinget balancetilskud på 3 mia. kr., som kommunerne kun får, hvis kommunerne har budgetteret i overensstemmelse med de aftalte udgiftsrammer for service. De 3 mia. kr. udbetales kun til kommunerne, hvis de kommunale udgifter under ét i både budget- og regnskabssituationen overholder servicerammen i den indgåede økonomiaftale mellem regeringen og KL. Endvidere indgår et betinget balancetilskud på 1 mia. kr., som kommunerne kun får, hvis kommunerne samlet set budgetterer på niveau med de forudsætninger for anlæg, som indgår i økonomiaftalen.

Bloktilskuddet er sammensat af 5 elementer: *Et permanent tilskud, budgetgarantien, lov- og cirkulæreprogrammet (DUT), et balancetilskud og andre reguleringer.* Disse poster gennemgås nedenfor.

Det permanente tilskud

Det permanente tilskud i 2017 består af det samlede statstilskudsbeløb for året 2017 fra aktstykket for 2016 tillagt pris- og lønfremskrivning. Tilsvarende gælder for overslagsårene. Det permanente tilskud udgør den største del af statstilskuddet - ca. 71,2 mia. kr. på landsplan i 2017.

Budgetgaranti

Via budgetgarantien kompenseres kommunerne under ét for ændringer i udgifterne på de konjunkturfølsomme områder samt udgifter til førtidspension. Herved beskyttes den kommunale økonomi i udgangspunktet mod udsving i disse udgifter. Afregning af budgetgarantien indregnes i statstilskuddet og sikrer således, at ændringer i kommunernes udgifter til konjunkturafhængige overførselsindkomster på landsplan modsvares krone for krone af ændringer i det statslige bloktilskud.

Budgetgarantien indeholder i 2017 følgende områder:

- Kontant- og uddannelseshjælp
- Driftsudgifter til aktivering
- Løntilskud
- Jobrotation
- Revalideringsydelse
- Ledighedsydelse
- Førtidspension
- Erhvervsgrunduddannelse (EGU)
- Integrationsydelse m.m.
- Kontantydelse
- Ressource- og jobafklaringsydelse

Budgetgarantien opgøres hvert år i forbindelse med de økonomiske forhandlinger mellem KL og regeringen, hvor der foretages et foreløbigt skøn for væksten på de budgetgaranterede områder over en 2-årig periode fra det seneste kendte regnskab til budgetåret. Efterfølgende forøges eller reduceres det forudbetalte beløb for afvigelsen mellem det oprindelige skøn og det endelige regnskab.

I opgørelsen af budgetgaranten i budget 2017 (2017-p/l) indgår følgende elementer:

- Den foreløbige budgetgaranti 2015-2017: udgør 5.104 mio. kr. på landsplan og er opgjort som forskellen mellem udgifterne i regnskab 2015 og det skønnede niveau i budget 2017. Baggrunden for reguleringen er især konsekvenserne af refusionsomlægningen, der hæver de budgetgaranterede udgifter markant. Herudover forventes der særligt stigende udgifter på integrationsområdet (herunder integrationsydelse) som følge af et stigende antal flygtninge, samt merudgifter til ressource- og jobafklaringsydelse, der fortsat er under indfasning.
- Efterregulering af budgetgarantien 2013-2015: udgør -1.497 mio. kr. på landsplan og er opgjort som forskellen mellem de endelige budgetgaranterede udgifter i 2013-2015 fratrukket den foreløbigt udbetalte budgetgaranti. Baggrunden for den negative regulering er primært et fald i udgifterne til kontanthjælp som følge af indførelsen af den lavere uddannelseshjælp. Herudover har konjunkturerne udviklet sig mere gunstigt end forventet, ligesom antallet af tilkendelser af førtidspension har været lavere.
- Permanent opregulering vedrørende 2014-2015: udgør 1.097 mio. kr. på landsplan. Hvert år løftes niveauet for budgetgarantien op til seneste kendte regnskab, således at der lægges et permanent løft ind i bloktilskuddet svarende til den realvækst, der har været mellem de seneste to kendte regnskaber, dvs. 2014 og 2015. Udgiftsstigningen kan henføres til bl.a. stigende udgifter på integrationsområdet og til ressourceforløb. Der har dog også været faldende udgifter til bl.a. førtidspension.

- Samlet har KL og regeringen således opgjort budgetgarantien på landsplan i budget 2017 til 4.704 mio. kr. (2017-p/l).

Lov- og cirkulæreprogrammet (DUT)

Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT) indebærer, at staten kompenserer kommunerne under ét for lovændringer m.v., som medfører ændringer i det kommunale udgiftsniveau. DUT omfatter både udgifter og indtægter. Kompensationen sker ved, at det samlede statstilskud forhøjes eller reduceres, når kommunerne bliver pålagt eller frataget opgaver.

Der er indarbejdet lovændringer i skatte- og tilskudsmodellen for i alt -880 mio. kr. i 2017 for kommunerne under ét.

Den beløbsmæssigt største lovændring på lov- og cirkulæreprogrammet for 2017, vedrører genberegningen af refusionsomlægningen. Konsekvenserne af denne omlægning er genberegnet på grundlag af regnskabet for 2015, hvilket fører til en mindre stigning i udgifterne end hidtil forudsat. Det skyldes bl.a., at konjunkturerne er mere gunstige i 2015 end i 2014, hvilket medfører et lavere ledighedsniveau. Kompensationen på lov- og cirkulæreprogrammet vedrører de merudgifter, der forventes til sygedagpenge og fleksjob som følge af lavere statslig refusion til disse forsørgelsesydelse. Kompensation til de øvrige ydelser er givet via budgetgarantien og via beskæftigelsestilskuddet (A-dagpenge).

Balancetilskud

I forbindelse med de årlige økonomiaftaler mellem regeringen og KL foretages en beregning af *balancen* mellem de skønnede indtægter for kommunerne under ét og udgifterne for kommunerne under ét. Herefter fastsættes en regulering af statstilskuddet, som sikrer, at der netop er balance mellem indtægter og udgifter for kommunerne under ét. Denne residuale regulering af statstilskuddet kaldes balancetilskuddet.

Balancetilskuddet er negativt, hvis de samlede kommunale indtægter overstiger de samlede udgifter. Omvendt er balancetilskuddet positivt, hvis det aftalte udgiftsniveau ligger over den forudsatte finansiering for kommunerne under ét.

Der er i økonomiaftalen fastsat et balancetilskud på -10,5 mia. kr. i 2017. KL har i skatte- og tilskudsmodellen derudover skønnet et beregningsteknisk balancetilskud på -16,5 mia. kr. i 2018, -20,6 mia. kr. i 2019 og -25,5 mia. kr. i 2020.

Oversigt over tilskud og udligning i budgettet for 2017

Beløbene vedrørende tilskud og udligning for 2017-2020 er budgetteret med udgangspunkt i KL's skatte- og tilskudsmodel - med enkelte korrektioner af indtægten fra statstilskuddet. Budgettet er desuden fastlagt med udgangspunkt i, at byrådets ved 2. behandlingen af budgettet for 2017-2020 valgte selvbudgettering til budgettering af skatter og generelle tilskud.

Dette indebærer, at der for alle år er budgetteret med kommunens egne skøn for væksten i udskrivningsgrundlaget. Der er her forudsat, at væksten i Aarhus ligger 0,9 pct.-point over den landsgennemsnitlige vækst fra 2014 til 2015, og at væksten i de øvrige år fortsat ligger over landsplan, men at den falder med 0,1 pct.-point om året, således at der fra 2019 til 2020 budgetteres med en mervækst på 0,4 pct.-point i Aarhus. Det skønnede højere niveau i skatterne skyldes primært udviklingen i befolkningen.

De budgetterede tilskud for perioden kan på den baggrund specificeres i nedenstående poster:

	B 2016	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
<i>- 1.000 kr. i løbende priser -</i>					
Generelle tilskud og udligning					
Landsudligning	-2.826.696	-2.313.167	-2.117.829	-2.037.328	-1.996.974
Korrektion for overudligning	-2.316	-2.362	-2.494	-2.516	-2.597
Udligning - højt strukturelt underskud	0	0	0	0	0
Statstilskud	-497.456	-488.309	-616.970	-595.901	-471.967
- heraf betinget statstilskud vedr. service	-175.104	-174.571	-175.917	-176.811	-177.785
- heraf betinget statstilskud vedr. anlæg	0	-58.190	-58.639	-58.937	-59.262
Reguleringer vedr. tidligere år	0	205.217	0	0	-53.097
Udligning af selskabsskat	-22.188	-19.552	-27.122	-28.966	-30.550
Generelle tilskud og udligning i alt	-3.348.656	-2.618.173	-2.764.415	-2.664.710	-2.555.185
Udligning vedr. udlændinge					
Indvandrede og flygtninge: Tilsvær	242.844	261.809	269.411	276.197	283.797
Indvandrede og flygtninge: Tilskud	-365.136	-381.208	-388.833	-396.609	-404.541
Udligning vedr. udlændinge i alt	-122.292	-119.399	-119.422	-120.412	-120.744
Særlige tilskud					
Tilskud til styrkelse af kommunernes likviditet	-87.552	-87.492	-87.492	-87.492	-87.492
Beskæftigelsestilskud	-582.948	-536.904	-748.721	-785.716	-813.422
Tilskud til bedre kvalitet i dagtilbud	-32.532	-33.879	-34.556	-35.247	-35.952
Bidrag vedr. borgere med sociale problemer	-56.256	0	0	0	0
Tilskud vedr. generelt løft på ældreområdet	-30.780	-31.366	-31.994	-32.634	-33.286
Det særlige ældretilskud vedr. styrket kvalitet i ældreplejen	-41.256	-42.039	-42.879	-43.737	-44.612
Tilskud til omstilling af folkeskolen	-37.500	-18.744	0	0	0
Midlertidig overangsordning vedr. refusionsomlægning	-1.680	-10.176	0	0	0
Tilskud vedr. akutfunktioner i hjemmesygeplejen	0	-4.222	-5.832	0	0
Særlige tilskud i alt	-870.504	-764.822	-951.474	-984.826	-1.014.764
Bidrag til Region Midtjylland					
Udviklingsbidrag	42.824	43.973	45.295	46.728	48.179
Bidrag til Region Midtjylland i alt	42.824	43.973	45.295	46.728	48.179
Refusion af købsmoms	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Generelle tilskud i alt	-4.288.628	-3.448.421	-3.780.016	-3.713.221	-3.632.515

* Budgettet er udarbejdet med udgangspunkt i valg af selvbudgettering for 2017

Note: - = indtægt

I det følgende beskrives budgetteringen af de forskellige tilskuds- og udligningsordninger under de generelle tilskud.

Landsudligning

Landsudligningen omfatter alle kommuner i landet og er hovedsageligt statsfinansieret, idet de 9 kommuner, der har et strukturelt overskud, dog også bidrager til finansieringen. Landsudligningen er en nettoudligningsordning, som udligner *forholdet* mellem kommunernes udgiftsbehov og deres beregnede skatteindtægter ud fra en gennemsnitlig skatteprocent. Udligningen baseres således på en beregning af den enkelte kommunes strukturelle underskud og overskud, der kan betragtes som et udtryk for en kommunes samlede økonomiske situation.

Det strukturelle underskud eller overskud er et udtryk for, om en kommune ved at opkræve en gennemsnitlig skatteprocent vil få underskud eller overskud i forhold til sit beregnede udgiftsbehov. Det generelle udligningsniveau i landsudligningen er fra 2016 hævet fra 58 pct. til 61 pct. Det skyldes den politiske aftale om tilpasninger af udligningssystemet som følge af refusionsomlægningen på beskæftigelsesområdet. Når udligningsprocenten øges fra 58 pct. til 61 pct. betyder det, at en kommune med et strukturelt underskud fremover vil modtage et tilskud svarende til 61 pct. af det beregnede underskud, mens det modsatte gør sig gældende for kommuner med et strukturelt overskud.

Landsudligningen opgøres konkret som forskellen mellem kommunens beregnede skatteindtægter og kommunens beregnede udgiftsbehov. Skatteindtægterne opgøres som beskatningsgrundlaget ganget med den gennemsnitlige kommunale beskatningsprocent, mens udgiftsbehovet udgøres af demografiske og socioøkonomiske kriterier. De sociale kriteriers andel af udgiftsbehovet vokser med 0,25 pct. årligt, idet der således tages højde for den gradvise stigning i udgifterne til førtidspension. Det indebærer, at de socioøkonomiske kriterier i 2017 udgør 32,5 pct., mens de demografiske kriterier udgør 67,5 pct.

Aarhus Kommune modtager i 2017 et tilskud fra landsudligningen på 2,3 mia. kr., og det er i overslagsårene beregnet til henholdsvis 2,1 mia. kr. i 2018 og 2,0 mia. kr. i 2019 og 2020.

I forhold til indtægterne fra landsudligningen i 2017 er det bemærkelsesværdigt, at Aarhus Kommunes socioøkonomiske udgiftsbehov er markant lavere end forventet i budget 2016. Det giver Aarhus Kommune færre indtægter. Det lavere socioøkonomiske udgiftsbehov skyldes, at der er opgjort en positiv udvikling for Aarhus Kommune på en række socioøkonomiske kriterier, herunder 'antal 25-59-årige uden beskæftigelse over 5 pct.' og 'børn i familier, hvor forsørgerne har lav uddannelse'. Det er herved en positiv udvikling for byen, der ligger til grund for nedgangen i indtægter, men en del af forklaringen på det lavere niveau er dog også, at der fra i år er anvendt en anden opgørelsesmetode i Danmarks Statistik i forhold til kriteriet 'antal 25-59-årige uden beskæftigelse over 5 pct.'.

Udligningstilskud til kommuner med højt strukturelt underskud

Denne udligningsordning indebærer, at der ydes et ekstra udligningstilskud til de kommuner, som har et strukturelt underskud over en vis størrelse. Fra 2013 ydes der tilskud fra ordningen, hvis det strukturelle underskud pr. indbygger overstiger det landsgennemsnitlige underskud pr. indbygger. I dette tilfælde ydes et tilskud på 32 pct. af den del af kommunens strukturelle underskud pr. indbygger, der overstiger det landsgennemsnitlige underskud. Udgifterne til tilskuddet finansieres af statens samlede tilskud til kommunerne. Fra 2016 er der som nævnt foretaget tilpasninger af udligningssystemet som følge af refusionsomlægningen på beskæftigelsesområdet. Dette indebærer, at grænsen for at indgå i udligningsordningen for kommuner med højt strukturelt underskud sænkes, så en kommune får tilskud, hvis den har et strukturelt underskud pr. indbygger, som udgør 95 pct. (eller mere) af det landsgennemsnitlige strukturelle underskud.

Aarhus Kommune har i 2017 et strukturelt underskud pr. indbygger på 11.325 kr. Det er markant mindre end det landsgennemsnitlige underskud pr. indbygger på 14.655 kr., så derfor modtager Aarhus Kommune heller ikke i 2017 et tilskud fra denne ordning.

Statstilskud

Af det samlede bloktilskud anvendes ca. 58 mia. kr. til finansiering af nettoudligningen samt finansiering af udligningstilskuddet til kommuner med højt strukturelt underskud. Den resterende del af bloktilskuddet på ca. 7 mia. kr. udgør statstilskuddet og fordeles til kommunerne efter indbyggertal. Aarhus Kommune modtager i alt 488 mio. kr. fra statstilskuddet i 2017, inkl. det betingede statstilskud. I overslagsårene forventes Aarhus Kommune at modtage 617 mio. kr. i 2018, 596 mio. kr. i 2019 og 472 mio. kr. i 2020.

Korrektioner til forudsætninger om overførslerne

I KL's skatte- og tilskudsmodel er KL's og regeringens aktuelle forventninger til budgetgarantireguleringer indarbejdet, jf. ovenfor. I Aarhus Kommunes egen budgetlægning er disse forudsætninger imidlertid sammenholdt med kommunens egne udgiftsskøn til overførslerne. Dette giver sig udslag i to korrektioner af de indtægter fra de generelle tilskud, som kan henføres til overførselsområdet, idet KL's skøn samlet set vurderes at være for lave.

Den første korrektion vedrører udgiftsudviklingen og begrundes i de skønnede fremadrettede tendenser på overførselsområdet i henholdsvis Aarhus og på landsplan. Her er der i Aarhus forudsat en større stigning i udgifterne end på landsplan, og derfor korrigeres indtægterne, så de svarer til forudsætningerne om udgifterne. Herved er der balance mellem udgifter og indtægter. I korrektionen er der derudover indarbejdet en korrektion vedr. konsekvenserne af refusionsomlægningen, således at Aarhus Kommune – med de indlagte merudgifter og justeringen af udligningen – samlet set taber 20 mio. kr. i 2017 og frem på omlægningen og den deraf følgende justering af udligningssystemet.

Der har tidligere været indlagt en forudsætning om tab på overførselsområdet, svarende til gennemsnittet af de seneste 5 kendte regnskabsresultater på området. Dette indarbejdes ikke i budget 2017. Det skyldes, at resultaterne i både 2014 og 2015 har været særdeles positive, og derfor vurderes det for pessimistisk at fortsætte den hidtidige praksis.

Den anden korrektionen vedrørende investeringsmodeller sikrer, at der budgetteres med de gevinster (merindtægter), som forventes på baggrund af investeringerne i opprioriterede indsats. Som udgangspunkt svarer korrektionen til summen af de investerede beløb.

Ud over de to korrektioner, som kan henføres til overførselsområdet, er der som følge af budgetforliget indarbejdet yderligere en korrektion til statstilskuddet. Den vedrører forbedrede indtægter på 8 mio. kr. årligt som følge af forbedret byggesagsbehandling.

Korrektionerne som følge af ovenstående fire elementer indebærer, at der i alt er lagt følgende mer-/mindreindtægter ind i forhold til det niveau, der følger af KL's skatte- og tilskudsmodel (Aarhus-tal):

Mio. kr., løbende priser	2017	2018	2019	2020
Korrektion vedr. udgiftsudvikling 2014-2020	0	154,7	135,1	99,9
Korrektion vedr. investeringsmodeller	69,6	62,5	62,3	62,3
Forbedret byggesagsbehandling	8,0	8,0	8,0	8,0
Budgetteret merindtægt i alt	77,6	225,2	205,4	170,2

Note: + = merindtægt

Reguleringer vedrørende tidligere år

Reguleringer vedrørende tidligere år er kun aktuelle tre år efter, at byrådet har valgt selvbudgettering til at budgettere sine indtægter fra skatter og generelle tilskud. Disse år vil en eventuel efterregulering således finde sted. Da Aarhus Kommune valgte selvbudgettering af skatter og generelle tilskud i 2014, og derfor kommer der en efterregulering i 2017. Den er endeligt gjort op i maj 2016 og udgør for generelle tilskud en mindreindtægt på 205 mio. kr. Efterreguleringen af generelle tilskud skal ses i sammenhæng med efterreguleringen af indkomstskatten. Samlet set taber Aarhus Kommune 220 mio. kr. på valget af selvbudgettering i 2014 – selvom det på daværende tidspunkt så ud til, at der ville være en gevinst på ca. 45 mio. kr. Byrådet har valgt statsgaranti i både 2015 og 2016, og derfor budgetteres der ikke med efterregulering i disse år. For 2017 har byrådet valgt selvbudgettering, hvilket medfører en merindtægt i efterreguleringen af generelle tilskud for 2017 i 2020 på 53 mio. kr. Hertil kommer en merindtægt fra indkomstskatten.

Udligning af selskabsskat

Den særskilte mellemkommunale udligning af selskabsskat indebærer, at 50 pct. af forskellen mellem en kommunes provenu af selskabsskat pr. indbygger og landsgennemsnittet udlignes. Da der i Aarhus Kommune er lavere budgetterede selskabsskatteindtægter pr. indbygger end på landsplan i 2017, modtager kommunen 19,5 mio. kr. fra ordningen i 2017. I 2018 forventes Aarhus Kommune at modtage 27,1 mio. kr., og i 2019 og 2020 forventes kommunen at modtage henholdsvis 29,0 mio. kr. og 30,6 mio. kr.

Indvandrere, flygtninge og efterkommere

Formålet med udligningsordningen vedrørende indvandrere, flygtninge og efterkommere er at udligne kommunernes gennemsnitlige merudgifter til integration, sprogundervisning og sociale udgifter til udlændinge. Udlændingeudligningen er mellemkommunal og finansieres således via en omfordeling mellem kommunerne. Kommuner med få indvandrere og flygtninge vil således samlet yde et bidrag til ordningerne, mens kommuner med mange indvandrere eller flygtninge samlet vil modtage et tilskud.

Der budgetteres i 2017 med en nettoindtægt fra denne udligningsordning på i alt 119 mio. kr., i 2018 på 119 mio. kr., i 2019 på 120 mio. kr. og i 2020 på 121 mio. kr.

Beskæftigelsestilskud

Siden kommunerne fra 2010 overtog udgifterne til dagpenge og til aktivering af forsikrede ledige, er kommunerne blevet kompenseret for disse udgifter via beskæftigelsestilskuddet. Med omlægningen af beskæftigelsestilskuddet i foråret 2012 blev der foretaget en række mindre justeringer.

Beskæftigelsestilskuddet består herefter af:

- et grundtilskud, der svarer til den enkelte kommunes samlede tilskud i året to år før tilskudsåret tillagt pris- og lønfremskrivning samt lovændringer, og
- et merudgiftsbehov, der for kommunerne under ét beregnes som forskellen mellem kommunernes samlede grundtilskud og de skønnede kommunale nettoudgifter i tilskudsåret.

I beskæftigelsestilskuddet er der desuden indbygget en særlig mellemkommunal forsikringsordning, således at de kommuner, som har en særlig høj ledighed svarende til minimum 5 procent-point højere end landsdelen, kompenseres af de øvrige kommuner.

Beskæftigelsestilskuddet er genstand for såvel en midtvejs- som en efterregulering. I forbindelse med indgåelsen af økonomiaftalen for 2017 blev resultatet for 2015 endeligt opgjort. Aarhus Kommune har dette år haft et samlet tab på området på 171 mio. kr. Dette kan dels henføres til en mindre gunstig ledighedsudvikling end i landsdelen fra 2013 til 2015, men også til en række systemfejl ved den måde, som tilskuddet er skruet sammen på.

For 2017 har Aarhus Kommune fået udmeldt et beskæftigelsestilskud på 537 mio. kr. I lighed med det budgetgaranterede område budgetlægges niveauet for udgifterne til de forsikrede ledige af Beskæftigelsesforvaltningen. Der oprettes herefter en reserve på forskellen mellem indtægterne og udgifterne. Denne reserve er i 2017 negativ og udtrykker derfor en forventning om en positiv midtvejs-/efterregulering af tilskuddet. Reserven er dog korrigeret med forventningen til resultatet på beskæftigelsestilskuddet vedrørende 2017. Der budgetteres med et tab vedrørende 2017 på 170 mio.kr. – svarende til resultatet for 2015, da det i udgangspunktet er dette niveau, som videreføres.

Der er ikke udmeldt et forventet beskæftigelsestilskud for overslagsårene, så her er der budgetteret med et tilskud, der svarer til det udgiftsniveau, der pt. forventes, svarende til indtægter på 749 mio. kr. i 2018, 786 mio. kr. i 2019 og 813 mio. kr. i 2020. I lighed med budgetlægningen for 2016 er der ikke indregnet et tab på beskæftigelsestilskuddet fra 2018, idet det forventes, at systemfejlene løses i forbindelse med de justeringer af udligningssystemet, som forventes at træde i kraft den 1. januar 2018. Udover at tage hånd om refusionsomlægningen på beskæftigelsesområdet skal Social- og Indenrigsministeriets Finansieringsudvalg således også finde en model for, hvordan udgifterne til forsikrede ledige kan indgå i det generelle udligningssystem.

Tilskud vedr. borgere med sociale problemer

Med justeringen af udligningssystemet fra 2013 blev der indført en særtilskudspulje til kommuner, som i visse dele af kommunen har en høj andel af borgere med sociale problemer. Formålet med puljen er at styrke kommunernes økonomiske muligheder for at yde en særlig indsats over for sociale problemer i bestemte dele af kommunen, hvor der er en overrepræsentation af borgere med sociale problemer.

Med virkning fra 2017 har et flertal i Folketinget i april 2016 besluttet at nedlægge puljen. Aarhus Kommune modtager derfor ikke længere et tilskud herfra.

Tilskud til bedre kvalitet i dagtilbud

Med finansloven for 2012 blev der afsat 500 mio. kr. til bedre normeringer i dagtilbud. Tilskuddet fordeles til kommunerne efter den enkelte kommunes andel af det skønnede antal 0-5-årige børn pr. 1. januar 2017. Aarhus Kommunes andel af puljen udgør i 2017 33,9 mio. kr. Tilskuddet budgetteres på et tilsvarende niveau i overslagsårene.

Statstilskud på ældreområdet

Der er i budgettet for 2017 indregnet et særligt tilskud på 31,4 mio. kr. vedrørende ældreaftalen fra Finansloven for 2002. Denne pulje fordeles til kommunerne efter en demografisk fordelingsnøgle for udgiftsbehovet på ældreområdet.

I forlængelse af finanslovsaftalerne for 2007 og 2010 fordeles der desuden et statsligt tilskud til kommunerne vedrørende styrket kvalitet i ældreplejen. Dette tilskud fordeles ligeledes efter en demografisk nøgle på ældreområdet. Aarhus Kommunes andel af denne pulje udgør i 2017 42,0 mio. kr.

De to ældretilskud budgetteres på et tilsvarende niveau i overslagsårene.

Tilskud til omstilling af Folkeskolen

Med Folketingets vedtagelse af folkeskolereformen i 2013 og de efterfølgende forhandlinger mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2014 indgik, at kommunernes bloktilskud ekstraordinært forhøjes med 300 mio. kr. i 2014, 600 mio. kr. i 2015 og 2016 og med 300 mio. kr. i 2017. Det skyldtes de omstillingsudfordringer, som kommunerne med folkeskolereformen stod overfor. Tilskuddet fordeles efter særlige kriterier til kommunerne ud fra antal folkeskoleelever.

På den baggrund er der budgetteret med et tilskud på 18,7 mio. kr. i 2017.

Tilskud til styrkelse af kommunernes likviditet

I økonomiaftalen for 2017 blev regeringen og KL enige om at styrke kommunernes likviditet med i alt 3,5 mia. kr. 1,5 mia. kr. fordeles mellem kommunerne via indbyggertal, mens 1 mia. kr. fordeles til de kommuner, der har et strukturelt underskud, som er højere end landsgennemsnittet. Den sidste milliard fordeles til kommuner, som har et beskatningsgrundlag, som er lavere end 170.000 kr. pr. indbygger.

Der er i budgettet for 2017 budgetteret med et likviditetstilskud på 87,5 mio. kr. svarende til Aarhus Kommunes befolkningsmæssige andel af 1,5 mia. kr. Aarhus Kommune får ikke del af de øvrige 2 mia. kr., da kommunen ikke opfylder kriterierne herfor.

I overslagsårene budgetteres med indtægter fra likviditetstilskuddet på et tilsvarende niveau.

Midlertidig overgangsordning vedr. refusionsomlægning

Som en del af justeringerne af udligningssystemet som følge af refusionsomlægningen er der for 2016 og 2017 etableret en midlertidig kompensationsordning, der begrænser kommunernes mulige tab og gevinster til henholdsvis 0,1 og 0,2 pct. af beskatningsgrundlaget i 2016 og 2017. Der er endvidere sat et loft for de absolutte tab og gevinster på henholdsvis 10 mio. kr. i 2016 og 20 mio. kr. i 2017.

På baggrund af de skønnede konsekvenser af refusionsomlægningen - inkl. justeringerne af udligningssystemet - er der for Aarhus Kommune beregnet et midlertidigt overgangstilskud på 10,2 mio. kr. i 2017.

Tilskud vedr. akutfunktioner i hjemmesygeplejen

I forlængelse af aftale af 2. juni 2016 om styrket indsats for den ældre medicinske patient fordeles der i årene 2016-2018 et statsligt tilskud til styrkelse af akutfunktioner i hjemmesygeplejen. For 2017 udgør tilskuddet 96 mio. kr. på landsplan, og det fordeles efter en demografisk fordelingsnøgle for udgiftsbehovet på ældreområdet. På den baggrund budgetteres der med et tilskud på 4,2 mio. kr. i 2017 og med 5,8 mio. kr. i 2018.

Bidrag til Region Midtjylland

Kommunerne skal bidrage til finansieringen af regionerne. På hovedkonto 7 budgetteres det såkaldte udviklingsbidrag, mens de aktivitetsafhængige bidrag på sundhedsområdet budgetteres af Sundhed og Omsorg.

Størrelsen af de årlige bidrag fastsættes af regionsrådet i Region Midtjylland efter drøftelse i Kontaktudvalget mellem regionen og kommunerne i regionen. To tredjedele af regionens kommuner kan blokere for stigninger i bidraget, der ligger ud over pris- og lønudviklingen. Udviklingsbidraget er i 2017 fastsat således, at det alene stiger med pris- og lønudviklingen. Det betyder, at udviklingsbidraget er fastsat til 131 kr. pr. indbygger

På den baggrund udgør Aarhus Kommunes bidrag til Region Midtjylland i 2017 i alt 44,0 mio. kr. I overslagsårene budgetteres med uændrede bidrag pr. indbygger i faste priser og med udgangspunkt i de i budgetlægningen anvendte skøn for befolkningsudviklingen.

Refusion af moms

Kommunerne får refunderet deres momsudgifter af staten mod en permanent reduktion i kommunernes generelle tilskud. Fremadrettet budgetteres der derfor ikke med et særskilt bidrag til udligning af moms. I budgettet er optaget et beløb på 10 mio. kr. til dækning af forventede efterreguleringer vedrørende tidligere år og lignende.

Skatter

Skatterne kan for perioden 2016 til 2020 specificeres i følgende poster:

	KB2016	BF2017	BO2018	BO2019	BO2020
			- 1.000 kr. -		
Indkomstskat	-12.934.144	-13.714.412	-14.249.274	-14.762.248	-15.308.451
Efterregulering af indkomstskat		20.698			172.000
Selskabsskat	-331.337	-350.159	-391.884	-401.166	-405.042
Forskerskat	-10.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Dødsboskat	-8.334	-8.809	-9.000	-9.000	-9.000
Grundskyld	-1.453.914	-1.490.404	-1.576.847	-1.665.151	-1.761.730
Dækningsafgift:					
Offentlige grundværdier	-38.992	-38.073	-38.073	-38.073	-39.612
Offentlige forskelsværdier	-104.540	-103.278	-123.278	-126.278	-137.451
Erhvervsejendomme	-179.451	-179.810	-179.810	-179.810	-187.074
Skatter i alt	-15.060.711	-15.884.247	-16.588.166	-17.201.725	-17.696.359

Note: - = indtægt

Kommunal indkomstskat

Provenuet af forskudsbeløbet af indkomstskat er i 2017 budgetteret ud fra et selvbudgetteret udskrivningsgrundlag på 56,207 mia. kr. Med en udskrivningsprocent på 24,4 % giver dette et skatteprovenu på 13,714 mia. kr.

For budgetoverslagsårene 2018-2020 er indkomstskatteprovenuet budgetteret ud fra et opgjort udskrivningsgrundlag i 2014 på 49,622 mia. kr. og et skønnet udskrivningsgrundlag for 2015 på 51,855 mia. kr., samt en udskrivningsprocent på 24,4 %.

I skønnet for væksten i udskrivningsgrundlaget for årene 2018-2020 er der taget udgangspunkt i KL's skøn over væksten udskrivningsgrundlag på landsplan fra 2016-2020, men der er tillagt ekstra vækst i Aarhus i alle år.

Således skønnes det ud fra de foreløbige opgørelser af indkomståret 2015, at udskrivningsgrundlaget i Aarhus vil ligge 0,9 procentpoint over KL's skøn for væksten på landsplan. Mervæksten i udskrivningsgrundlaget begrundes dels med en højere gennemsnitlige indkomst hos skatteydere, der er omfattet af virksomhedsskatteordningen, i Aarhus end på landsplan, og med en højere befolkningstilvækst i Aarhus end på landsplan.

I alle årene 2016-2020 forventes også større befolkningsvækst i Aarhus end på landsplan, omend den dog forventes at indsnævres de kommende år.

På denne baggrund tillægges mervækst i udskrivningsgrundlaget i Aarhus i 2016-2020, men mervæksten nedtrappes med 0,1 procentpoint årligt fra 0,9 procentpoint i 2015 til 0,4 procentpoint i 2020. I 2016 er der reduceret yderligere i mervæksten, fordi KL har oplyst om, at udskrivningsgrundlaget for 2015 for flere byer – herunder Aarhus – indeholder nogle større engangsindtægter, som ikke kan forventes fra 2016 og frem. I 2016 budgetteres derfor med en mervækst på 0,5 procentpoint.

Der budgetteres i alle år med en udskrivningsprocent på 24,4 %.

For perioden 2015 til 2020 er der således budgetteret med følgende udskrivningsgrundlag, vækstprocenter, skatteprocenter og dertilhørende forskudsbeløb af indkomstskatteprovenu:

	B2015*	B2016*	B2017	BO2018	BO2019	BO2020
			- 1.000 kr. i løbende priser -			
Udskrivningsgrundlag	51.215.865	53.008.787	56.206.605	58.398.663	60.501.015	62.739.552
Budgetteret vækst i udskrivningsgrundlaget i forhold til foregående år	4,5 %	4,9 %	3,3 %	3,9 %	3,6 %	3,7 %
Vedtaget/forudsat skatteprocent	24,4 %	24,4 %	24,4 %	24,4 %	24,4 %	24,4 %
Indkomstskatteprovenu	-12.496.671	-12.934.144	-13.714.412	-14.249.274	-14.762.248	-15.308.451

*Udskrivningsgrundlaget i 2015 og 2016 er det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, mens vækstprocenten i alle år er den procent, der anvendes ifm. budgetteringen af udskrivningsgrundlaget i overslagsårene.

Note: - = indtægt

Selvbudgettering eller statsgaranti

Hvert år i forbindelse med vedtagelsen af budgettet, skal byrådet foretage et valg mellem statsgaranti og selvbudgettering af skatter og generelle tilskud.

Ved valg af statsgaranti budgetterer kommunen med et statsgaranteret udskrivningsgrundlag for skatteudskrivningen og generelle tilskud. Statsgarantien udmeldes i forbindelse med aftalen mellem KL og regeringen i juni måned. Hvis kommunen vælger statsgaranti, vil der ikke ske efterreguleringer af skat eller udligning, når det pågældende år er opgjort.

Ved selvbudgettering budgetterer kommunen med eget skøn over udskrivningsgrundlag, folketal m.v. For selvbudgetterende kommuner vil der være en efterregulering af forskellen mellem de foreløbige selvbudgetterede tal og de endeligt opgjorte beløb for indkomståret. Afregningen af efterreguleringen foretages tre år efter indkomståret.

Ved selvbudgettering tilfalder en eventuel merindtægt i indkomsterne kommunen, men omvendt er risikoen, at en selvbudgetterende kommune også selv skal finansiere en eventuel lavere vækst end den statsgaranterede.

Det skal bemærkes, at hvis der vælges statsgaranti på skattesiden, skal der også vælges statsgaranti på tilskuds- og udligningssiden – og tilsvarende ved valg af selvbudgettering.

Staten har i juni måned 2016 udmeldt en garanti for den samlede vækst i udskrivningsgrundlaget for indkomsterne fra 2014 til 2017 på 10,3 %, hvilket svarer til et udskrivningsgrundlag i 2017 i Aarhus på 54,590 mia. kr.

Forskellen mellem provenuet ved henholdsvis selvbudgettering og statsgaranti for den enkelte kommune opgøres i KL's skatte- og tilskudsmodel. I opgørelsen indgår både indkomstskat, generelle tilskud og udligning.

I nedenstående tabel er vist det endeligt opgjorte resultat for 2012-2014, og det foreløbige resultat for årene 2015-2016.

Det skal understreges, at opgørelserne for 2015-2016 er foreløbige, og erfaringsmæssigt vil der særligt på landsplan forekomme væsentlige forskydninger fra budgetteringstidspunktet til den endelige opgørelse foreligger.

Forskell i provenu for Aarhus Kommune ved valg af henholdsvis selvbudgettering og statsgaranti, hvor (+) angiver fordel ved selvbudgettering og (-) fordel ved statsgaranti:

2012	2013	2014	2015	2016	2017
<i>-- mio. kr. i løbende priser --</i>					
7	-272	-220	18	103	172

I både 2012 og 2013 valgte Aarhus Kommune statsgarantien. I 2012 viser den endelige opgørelse et tab på 7 mio. kr. ved valg af statsgarantien, mens den endelige opgørelse for 2013 viser en gevinst på 272 mio. kr. ved dette valg. Årsagen til, at statsgarantien for 2013 er meget fordelagtig, er, at væksten i udskrivningsgrundlaget i 2013 generelt blev lavere end statsgarantien.

I 2014 er Aarhus selvbudgetterende, og her viser opgørelsen et tab på 220 mio. kr. Årsagen er også her nedjustering af væksten i både 2013 og 2014. Det faktiske folketal i 2014 blev samtidig 165 personer lavere end det folketal, som lå til grund for statsgarantien.

I 2015 og 2016 har Aarhus valgt statsgaranti, og de foreløbige opgørelser for disse år viser et tab ved statsgarantien på henholdsvis 18 mio. kr. og 103 mio. kr.

I 2017 tegner der sig foreløbigt en fordel på 172 mio. kr. ved selvbudgettering. Til dette tal knytter der sig dog både usikkerhed omkring den endelige opgørelse af væksten i 2015 og især omkring væksten i 2016 og 2017.

Efterregulering af forskudsbeløb

Efterreguleringen beregnes som forskellen mellem den selvbudgetterede skatteindtægt og den endeligt opgjorte skatteindtægt og afregnes tre år efter indkomståret.

I budgetperioden 2017-2020 er efterregulering kun aktuelt i 2017, da Aarhus Kommune valgte selvbudgettering i 2014, mens der er valgt statsgaranti i 2015 og 2016.

Da Aarhus Kommune budgetterede med selvbudgettering men på *statsgarantiniveau* i 2014, er efterreguleringen lig forskellen mellem selvbudgettering og statsgaranti på 220 mio. kr. Heraf vedrører 21 ud af de 220 mio. kr. af tilbagebetalingen indkomstskatten, mens det resterende beløb vedrører efterregulering af tilskud og udligning, hvilket beskrives nærmere i afsnittet om tilskud og udligning.

Selskabsskat

Kommunerne får udbetalt provenuet af selskabsskatten 3 år efter indkomståret. I 2017 udbetales således provenuet fra indkomståret 2014, som er endelig opgjort i juni 2016.

Aarhus Kommune modtager som udgangspunkt selskabsskat fra alle selskaber med hovedsæde i kommunen. Herefter foretages en mellemkommunal afregning, hvor der modtages beløb for filialer i Aarhus med hovedsæde i andre kommuner, og tilsvarende afgives beløb til andre kommuner med filialer hvis hovedsædet ligger i Aarhus.

Herefter foretages en mellemkommunal udligning af indtægterne fra selskabsskatten i tilskuds- og udligningssystemet. Udligningsniveauet i ordningen er 50 pct. De økonomiske konsekvenser af denne udligning kan ses under afsnittet vedrørende tilskud og udligning.

Aarhus Kommune modtager i 2017 350 mio. kr. svarende til 5,2 % af de samlede kommunale selskabsskatter på landsplan.

I overslagsårene forventes Aarhus' andel af de samlede kommunale selskabsskatter at ligge på 5,1 % svarende til et 5-årigt gennemsnit for årene 2012-2017 (2014 holdes dog ude pga. en ekstraordinær høj andel). Sammen med KLs skøn for selskabsskatterne på landsplan giver det et provenu fra selskabsskatter på henholdsvis 392 mio. kr. i 2018, 401 mio. kr. i 2019 og 405 mio. kr. i 2020.

Andel af bruttoskat efter § 48E i kildeskatteloven (forskerskat)

Forskerskatten afregnes i september året efter indkomståret, og derudover kan der forekomme små efterreguleringer i december. Kommunerne modtager 1/3 af denne skat.

Der budgetteres med en indtægt fra forskerskat på 20 mio. kr. årligt i 2017-2020.

Øvrig skat (dødsboskat)

Dødsboskatten består af tre dele: Dødsboskat vedr. afsluttede ansættelser, maskinelle ansættelser og begravelsesboer. Dødsboskat vedr. afsluttede ansættelser bliver afregnet særskilt med kommuner og indgår ikke i udskrivningsgrundlaget, mens de to sidstnævnte skatter er en del af udskrivningsgrundlaget. Kommunernes andel af dødsboskatten vedr. afsluttede ansættelser er 1/3, og afregningen sker ligesom indkomstskatten tre år efter indkomståret.

Det opgjorte beløb for 2014 til udbetaling i 2017 for Aarhus Kommune lyder på 8,8 mio. kr.

Dødsboskatten har gennem de seneste år svinget mellem ca. 7 og 15 mio. kr., og der budgetteres i overslagsårene med 9 mio. kr. årligt.

Grundskyld

Almindelige ejendomme vurderes normalt 1. oktober i alle ulige år. På grund af udvikling af nyt vurderingssystem har vurderingerne fra 2011 dog været videreført indtil nu, og Skatteministeriet har meddelt, at de første vurderinger i det nye system forventes at blive udarbejdet i 2018, hvormed de udsendes i 2019. Dette betyder, at der først kan forventes en stigning i værdierne af eksisterende grund og ejendomme igen i 2020. Der gennemføres dog hvert år de såkaldte omvurderinger, hvor nye og ændrede ejendomme/grunde bliver vurderet.

Selvom eksisterende grunde og ejendomme ikke vurderes i disse år, sker der stadig en stigning i den grundskyldspligtige grundværdi for alle de grundejere, som betaler ud fra loftsværdien og ikke ud fra den faktiske grundværdi. Loftsværdien tager udgangspunkt i vurderingen fra 2001 eller 2002 og fremskrives hvert år med den såkaldte reguleringsprocent. Den enkelte grundejer betaler grundskyld ud fra loftsværdien, hvis denne er lavere end den faktiske vurdering – i Aarhus er det tilfældet for over 90 % af grundejerne.

Reguleringsprocent fastsættes hvert år af Finansministeriet og svarer til den skønnede, landsgennemsnitlige stigning i udskrivningsgrundlaget tillagt 3 pct. points, dog maksimum 7 %. Det bemærkes, at dette loft gælder den enkelte grund, og at de samlede grundværdier således godt kan stige mere end 7 % fra et år til et andet, hvis antallet af grunde vokser. Reguleringsprocenten for 2017 er af Finansministeriet i juni 2016 sat til 5,5 %.

I 2016 har grundskylden for ejerboliger været fastfrosset, således at reguleringsprocenten er sat til 0,0 %. Dette medfører både et lavere grundskyldprovenu i 2016 og et lavere niveau for

fremskrivningen af værdierne i årene efter. Kommunerne kompenseres individuelt for det lavere grundskyldsprovenu som følge af fastfrysningen i 2016, mens kommunerne samlet kompenseres over bloktilskuddet fra 2017 og frem.

Ud fra de samlede grundværdier, der er registreret på nuværende tidspunkt, samt en erfaringsmæssig nedregulering af grundværdierne som følge af klager over vurderingerne, skønnes væksten fra 2016 til 2017 at blive 5,9 % for almindelige ejendomme og 6,3 % for ejendomme på produktionsjord i forhold til Budget 2016. I overslagsårene budgetteres der med, at grundværdierne i Aarhus vokser med KL's forventede reguleringsprocent minus 0,5 procentpoint, da det er i omegnen af den vækst, der er realiseret de seneste år. Dette giver en forventet vækst i grundværdierne på 5,8 % i 2018, 5,6 % i 2019 og 5,8 % i 2020.

Grundskyldsprovenuet er budgetteret ud fra en grundskyldspromille på 24,58 ‰, for øvrige ejendomme, mens grundskyldsprovenuet fra ejendomme på produktionsjord er budgetteret ud fra en grundskyldspromille på 7,2 ‰.

Udviklingen i de budgetterede skattepligtige grundværdier og det budgetterede grundskyldsprovenu for henholdsvis øvrige ejendomme (=almindelige ejendomme) og ejendomme på produktionsjord/landbrugsjord er vist i nedenstående oversigt:

	B2016	B2017	BO2018	BO2019	BO2020
	-- 1.000 kr. løbende priser --				
Grundværdier alm. ejendomme	58.644.817	60.092.761	63.578.141	67.138.517	71.032.551
Budgetteret vækst	6,4 %	5,9 %	5,8 %	5,6 %	5,8 %
Vedttaget/forudsat grundskyldspromille	24,58	24,58	24,58	24,58	24,58
Budgetteret provenu	-1.441.490	-1.477.080	-1.562.751	-1.650.265	-1.745.980
Grundværdier ejend. på produktionsjord	1.740.860	1.850.534	1.957.865	2.067.505	2.187.420
Budgetteret vækst	5,1 %	6,3 %	5,8 %	5,6 %	5,8 %
Vedttaget/forudsat grundskyldspromille	7,20	7,20	7,20	7,20	7,20
Budgetteret provenu	-12.534	-13.324	-14.097	-14.886	-15.749
Budgetteret provenu i alt	-1.454.024	-1.490.404	-1.576.847	-1.665.151	-1.761.730

Note: - = indtægt

Anden skat på fast ejendom

Anden skat på fast ejendom består af dækningsafgift af erhvervsejendomme og offentlige ejendommers forskelsværdier og dækningsafgift af offentlige ejendommers og statens ejendommers grundværdier.

Erhvervsejendomme og offentlige ejendomme vurderes normalt i lige år, men tilsvarende vurderingen af almindelige ejendomme, så er vurderingen fra 2012 videreført, og næste vurdering forventes gennemført i 2018 med udsendelse i 2019 og virkning fra 2020. Der vil dog som tidligere være en omvurdering af nye og ændrede ejendomme/grunde i de mellemliggende år.

Dækningsafgiften af erhvervsejendomme og offentlige ejendomme betales ud fra den faktiske vurdering.

I overslagsårene forudsættes det, at de nuværende dækningsafgiftspligtige forskels- og grundværdier først vil stige i 2020 jf. overstående omkring nyt vurderingssystem. I 2020 følger fremskrivningen af værdierne den almindelige prisudvikling, dog under hensynstagen til, at de kun vurderes hvert andet år, hvorfor fremskrivningen i 2020 sker med dobbelttakst. I 2018-2020 er der desuden tillagt et provenu på 20-30 mio. kr. årligt fra nytillkomne

forskelsværdier på offentlige ejendomme som følge af Det Nye Universitetshospitals løbende registrering af nye bygninger.

Der budgetteres i perioden 2017-2020 med en dækningsafgift på 5,75 ‰ for erhvervsejendomme.

Dækningsafgiften af offentlige ejendommers forskelsværdier er fastsat til lovens maksimum på 8,75 ‰.

Dækningsafgiften af offentlige ejendommers grundværdier og statens ejendommers grundværdier er lovmæssigt fastlagt til halvdelen af grundskyldpromillen, altså 12,29 ‰.

Det bemærkes, at provenuet af dækningsafgift er påvirket af, at visse kommunale ejendomme er fritaget for dækningsafgift.

Det budgetterede grundlag vedr. dækningsafgift, de vedtagne dækningsafgiftspromiller og de budgetterede dækningsafgifter og er vist i nedenstående oversigt:

	B2016	B2017	BO2018	BO2019	BO2020
Dækningsafgifter af forskelsværdi for erhvervsejendomme:					
Forskelsværdi	31.208.816	31.271.234	31.271.234	31.271.234	32.534.592
Vedtaget/forudsat ‰	5,75	5,75	5,75	5,75	5,75
Provenu	-179.451	-179.810	-179.810	-179.810	-187.074
Dækningsafgifter vedr. offentlige ejendommers forskelsværdier:					
Forskelsværdi	11.910.425	11.803.231	11.803.231	11.803.231	12.280.082
Vedtaget/forudsat ‰	8,75	8,75	8,75	8,75	8,75
Provenu	-104.216	-103.278	-103.278	-103.278	-107.451
Dækningsafgifter vedr. offentlige ejendommers grundværdier:					
Grundværdier	2.194.072	2.053.651	2.053.651	2.053.651	2.136.619
Vedtaget/forudsat ‰	12,29	12,29	12,29	12,29	12,29
Provenu	-26.965	-25.239	-25.239	-25.239	-26.259
Dækningsafgifter vedr. statens ejendommers grundværdier:					
Grundværdier	974.142	1.044.280	1.044.280	1.044.280	1.086.469
Vedtaget/forudsat ‰	12,29	12,29	12,29	12,29	12,29
Provenu	-11.972	-12.834	-12.834	-12.834	-13.353
Samlet provenu vedr. dækningsafgiften	-322.604	-321.161	-341.161	-344.161	-364.137

Note: - = indtægt

Skatteprocenter i 6-byerne i 2016 og 2017:

	Indkomstskat		Grundskyld		Dækningsafgift på erhvervsejendomme	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Aarhus	24,4 %	24,4 %	24,58 ‰	24,58 ‰	5,75 ‰	5,75 ‰
København	23,8 %	23,8 %	34,00 ‰	34,00 ‰	9,80 ‰	9,80 ‰
Odense	24,5 %	25,0 %	21,71 ‰	21,71 ‰	3,60 ‰	3,00 ‰
Aalborg	25,4 %	25,4 %	26,95 ‰	26,95 ‰	5,35 ‰	5,35 ‰
Esbjerg	25,6 %	25,6 %	25,29 ‰	25,29 ‰	0,00 ‰	0,00 ‰
Randers	25,6 %	25,6 %	27,93 ‰	27,93 ‰	4,50 ‰	4,50 ‰

Det ses, at Odense har hævet indkomstskatten med 0,5 procentpoint, mens de har sænket dækningsafgiften på erhvervsejendomme med 0,6 procentpoint. De øvrige 6-byer har ikke ændret i skatteprocenterne fra 2016 til 2017.